

جمهوری اسلامی ایران وزارت آموزش و پرورش آموزش و پرورش تاجیه ۴		دبیرستان دخترانه امام رضا علیه السلام (دوره دوم) - واحد ۷		نام و نام خانوادگی:	
تعداد صفحات: ۳		تعداد سئوالات: ۱۹		رشته: علوم انسانی	
تاریخ برگزاری: ۹۷/۱۰/۱۲		وقت پاسخگویی: ۷۰ دقیقه		نام درس: علوم و فنون ۱	
بارم		پایه: دهم		ردیف	
۰/۵	واژه "متن" را با ذکر یک مثال تعریف کنید.				۱
۰/۵	اساسی ترین عامل پیدایش شعر است و یکی از مهم ترین ارکان شعر است. الف) لحن_وزن ب) عاطفه_فضای عاطفی ج) عاطفه_وزن د) لحن_عاطفه				۲
۰/۵	بیت زیر را از دید حس و حال فضای شعری و عاطفی بررسی کنید. بیا تا گل برافشانیم و می در ساغر اندازیم فلک را سقف بشکافیم و طرحی نو دراندازیم				۳
۰/۵	دو بیت زیر را از نظر لحن و خوانش با هم مقایسه کنید. الف) ای ساربان آهسته ران کارام جانم می رود وان دل که با خود داشتیم با دلستانم می رود ب) به سهراب بر ، تیرباران گرفت چپ و راست ، جنگ سواران گرفت.				۴
۰/۵	آن چه در تکرار اهمیت دارد ، جنبه موسیقایی و آوایی سخن است . الف) درست ب) غلط				۵
۰/۵	عبارت مقابل مربوط به کدام گزینه است؟ "حالت هایی چون غم و اندوه و شادی ، امید و یاس و..نمودهایی است که شاعر می کوشد آن ها را به دیگران انتقال دهد." الف) آهنگ ب) زبان ج) عاطفه د) موسیقی				۶
۱	در بیت های زیر نمونه ی واج آرای و واژه آرای را مشخص کنید . الف) ستون کرد چپ را و خم کرد راست خروش از خم چرخ چاچی بخاست ب) در دل چگونه یاد تو می میرد یاد تو یاد عشق نخستین است				۷
۰/۷۵	زبان های ایرانی به چند دسته تقسیم می شوند؟ نام ببرید.				۸
۰/۲۵	چرا آثار ادبی پهلوی پیش از اسلام به کتابت در نیامده بود؟				۹
۰/۵	چگونگی پیدایش زبان فارسی بعد از اسلام را بنویسید.				۱۰

۰/۲۵	غزنویان برای استحکام حکومت خویش چه کردند؟	۱۱
۰/۷۵	اصل کتاب "تفسیر طبری" به زبان و نویسنده آن می باشد و توسط ترجمه شد.	۱۲
۰/۲۵	عمده ترین مرکز فرهنگی در عصر سامانی کدام شهر بود؟	۱۳
۰/۵	ابوعلی بلعمی کدام کتاب را به زبان فارسی ترجمه کرد ؟ چرا نام آن را تغییر داد؟	۱۴
۱/۵	انواع سجع را در عبارت های زیر پیدا کنید. نام آن را بنویسید. الف) الهی اگر بهشت چون چشم و چراغ است ، بی دیدار تو درد و داغ است. ب) سرّ عشق نهفتنی ست نه گفتنی. ج) مُلک بی دین باطل است و دین بی مُلک ضایع.	۱۵
۰/۲۵ ۰/۵	با توجه به بیت زیر به سوالات پاسخ دهید. " خلوتم چراغان کن ای چراغ روحانی / ای ز چشمه نوشت ، چشم دل چراغانی الف) واج /ه/ در چشمه مصوت است یا صامت؟ ب) تفاوت واج // در واژه های "ای" و "چراغ" را بنویسید.	۱۶
۰/۵	برای کاربردهای گوناگون (صامت و مصوت) واج "ی" مثال بنویسید. صامت: مصوت:	۱۷
۵	کالبد شکافی نظم با توجه به شعر زیر به سوالات پاسخ دهید. وقتی دل سودایی می رفت به بستان ها گه نعره زدی بلبل گه جامه دریدی گل تا عهد تو در بستم عهد همه بشکستم تا خار غم عشقت آویخته در دامن تا در طلبت رنجی ما را برسد شاید گویندمگوسعدی چندین سخن از عشقش بی خویشتنم کردی بوی گل و ریحان ها با یاد تو افتادم از یاد برفت آن ها بعد از تو روا باشد نقض همه پیمان ها کوتاه نظری باشد رفتن به گلستان ها چون عشق حرم باشد سهل است بیابان ها می گویم و بعد از من گویند به دوران ها الف) در شعر بالا یک اضافه تشبیهی: ۰/۵ یک مفهوم تضاد: ۰/۵ و یک کنایه: ۰/۵ پیدا کنید. ب) نوع "را" در بیت پنجم چیست؟ شکل امروزی آن را بنویسید: ۰/۵	۱۸

	<p>ج) یک ویژگی زبانی در بیت دوم پیدا کنید. ۰/۲۵</p> <p>د) قالب شعر چیست؟ واژه های قافیه و ردیف کدام است؟ ۱</p> <p>و) واژه هایی را که شبکه معنایی ایجاد کرده اند ، مشخص کنید. ۱</p> <p>ه) زمان فعل "زدی" در بیت دوم را بنویسید. ۰/۲۵</p> <p>ی) چرا به نظر شاعر طی کردن بیابان ها سهل است؟ ۰/۵</p>	
۵	<p>کالبد شکافی نثر</p> <p>با توجه به متن زیر به سوالات پاسخ دهید</p> <p>روزی خواجه گفت غلام را : " ای غلام ، اگر این بار دیگر سفر دریا برآوری و بازآیی ، تو را از مال خویش آزاد کنم و سرمایه وافر دهم که کفاف آن را پیرایه عفاف خود سازی و همه عمر پشت به دیوار فراغت دهی. " غلام پذیرفتگاری از خواجه شنید، به روی تقبل و تکفل پیش آمد و بر کار اقبال نمود. بار درکشتی نهاد و روی به دریا. روزی دو سه ، بر روی دریا می راند. ناگاه بادهای مخالف از هر جانب برآمد و سفینه را درگردانید.</p> <p>الف) معادل امروزی واژهٔ مشخص شده چیست؟ ۰/۵</p> <p>ب) دو واژه سجع پیدا کنید. ۰/۵</p> <p>پ) نقش دستوری "بار" را بنویسید. ۰/۵</p> <p>ت) مشخص کنید کدام فعل در متن با چه قرینه ای حذف شده است؟ ۱</p> <p>ث) خواجه چه قولی به غلام داد؟ ۰/۵</p> <p>ج) یک ترکیب وصفی مقلوب پیدا کنید. ۰/۵</p> <p>چ) دو واژه عربی در متن پیدا کنید. ۰/۵</p> <p>ح) دو واژه کهن پیدا کرده ، معنی آن را بنویسید. ۰/۵</p> <p>خ) عبارت "پشت به دیوار فراغت دادن" کنایه از چیست؟ ۰/۵</p>	۱۹
	<p>فرجامتان فرخنده باد</p>	

جمهوری اسلامی ایران وزارت آموزش و پرورش آموزش و پرورش تأخیه ۴		دبیرستان دخترانه امام رضا علیه السلام (دوره دوم) - واحد ۷		پاسخنامه درس: علوم و فنون ۱	
نام دبیر: فاطمه مظهری				رشته: علوم انسانی	
تعداد سئوالات:		کلاس:		پایه: دهم	
بارم		ردیف			
		۱ هر چیز که ذهن آدمی را به تحرک وادارد مثل شنیدن صدا یا...			
		۲ عاطفه_وزن			
		۳ حال و هوای شاد طرب انگیز، بیان امیدواری.			
		۴ بیت الف حال و هوای سوگ و اندوه دارد و وزن کشیده و سنگین اما بیت ب بار حماسی داشته و با کوبندگی و فشار آوایی همراه است.			
		۵ درست			
		۶ عاطفه			
		۷ الف) خ و چ ب) یاد			
		۸ پارسی باستان، پارسی میانه و پارسی نو			
		۹ به دلیل اهمیت سنت شفاهی			
		۱۰ پس از ورود اسلام به ایران زبان فارسی تحول تازه ای را پشت سر گذاشت و با بهره گیری از الفبای خط عربی و کنار گذاشتن برخی از صداهاى زبان عربی ، الفبای آن را پذیرفت			
		۱۱ زبان پارسی را رواج دادند و مشوق شاعران فارسی زبان بودند.			
		۱۲ عربی _ محمدبن جریر طبری _ جمعی از دانشمندان			
		۱۳ بخارا			
		۱۴ تاریخ الرسل والملوک _ زیرا اطلاعاتی به آن اضافه نمود و مطالبی را حذف کرد.			
		۱۵ چراغ و داغ سجع متوازی - نهفتنی و گفتنی سجع مطرف _ باطل و ضایع سجع متوازن			
		۱۶ صامت _ "ا" در کلمه "ای" با همزه و کسره نوشته می شود ولی در "چراغ" به صورت مصوت بلند "ا"			
		۱۷ یاد _ سیب			
		۱۸ الف) خار غم ، در بستن عهد و شکستن عهد، جامه دریدن گل کنایه از شکوفا شدن ب) به ما برسد، حرف اضافه ج) کاربرد حرف اضافه "با" به جای "به" د) غزل ، قافیه: بستان و ریحان و.... ردیف:ها و) گلستان ،بستان، ریحان، بلبل وگل. ه) می زد : ماضی استمراری ی) وقتی عشق و شوق رفتن به حرم وجود داشته باشد....			
		۱۹ الف) زینت و زیور ب) برآوری و باز آیی پ) مفعول ت) نهاد و حذف به قرینه لفظی ث) قول داد سرمایه زیادی به غلام بدهد و او را آزاد کند. ج) روزی دوسه چ) تقبل و تکفل ح) پذیرفتگاری : تعهد و ضمانت _ سفینه : کشتی خ) آسوده بودن خیال			